

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 пер-
пера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и
Херцеговину на годину 12 пер-
пера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње
20 франака у злату, на по годи-
не 10 франака у злату.
Претплата се прима само у го-
дишњим и полугодишњим ро-
ковима.
Поједини број 20 пара за Цр-
ну Гору, — за Иностранство 25
пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 225. тач. 15. а у вези са чл. 125. Закона о устројству војске ријешили смо и рјешавамо:

Да се Вукашин Б. Божовић и Јован Требишанин поврате на сталну службу у војсци, први са чином артиљеријског капетана, а други са чином пјешадијског поручика.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. маја 1913. год.

НИКОЛА с. р

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант, бриг-сердар
Јанко Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета а на основу чл. 139. и 142. закона о устројству војске производимо:

У чин артиљеријских поручика потпоручике: Вукашина Лекића и Микету Милићевића, са старјешинством од 1. јануара ове године.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Цетиње 18. маја 1913. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант бриг-сердар
Јанко Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета а на основу чл. 139. закона о устројству војске производимо:

У чин артиљеријских поручика официре: Радисава Радевића, са старјешинством од 20. марта ове године, Митра Радовића и Батрића Зечевића, са старјешинством од 28. априла ове године.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. маја 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант, бриг-сердар
Јанко Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета а на основу чл. 189. а у вези са чл. 195. и 196. Закона о устројству војске постављамо:

за војно-грађанског чиновника III класе Јована М. Ђурашковића, пјешадијског потпоручика у оставци.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. маја 1913. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант, бригадир, сердар
Јанко Вукотић с. р.

РАСПИС

свима капетанским и општинско-варошким судовима

Законом о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима (мораторијум), од 22 септембра 1912. г. оштампана у „Гл. Црногорца“ истог дана, у бр. 41., одређено је само то, да се наплата ни једне врсте приватно-правног потраживања, дуга, ма из каквог правног основа потицао и ма да су рокови били доспјели у времену стајања на снагу трајања овога закона, или буду доспјели у току мораторијума, — не може постићи помоћу државних власти до истека рока о мораторијуму. Дакле, сва приватно-правна потраживања, односно сви приватни дугови, не могу се наплатити помоћу власти за вријеме мораторијума, т. ј. до навршетка шест мјесеца по закључењу мира. Ово је све што се овим законом предвиђа.

Како долазе често жалбе Министарству Правде односно разних уговорних послова, то сам нашао за потребно дати горње право значење закона о мораторијуму (закону о продужењу рокова плаћања приватних дугова). Поводом овога такође налазим за нужно да дадем и нека упуста судовима, обзиром на забуну која је створена у разном схватању закона о мораторијуму.

Закон о мораторијуму не слаби ни мало важност ни једне врсте уговора. Он, како је то већ речено, одлаже само дозреле рокове плаћања приватно-правних потраживања — дугова. Иначе, он не замијењује последице уговорних обавеза, осим што чини измјену због извјесних законских услова, као н. пр., што застара не тече за вријеме мораторијума, јер је спријечена неодољивим узроком — ратом (чл. 632. Оп. Им. Зак.), услед чега дужноте није могао дати у суду пријаву о наплати.

Истина, самим тим, што је застао рад редовних грађанских судова, настала је немогућност, да се расправе пред надлежним судовима спорна питања, која би евентуално искрсла из појединих уговора међу странкама уговорницама. Али, ако је ова немогућност за спорна питања, ње нема за неспорна.

Тако:
Уговор о најму куће, ако је правилно, према уговору или закону (чл. 287. Оп. Им. Зак.), отказ учињен, и то је безспорно, онда најмопрималац мора напустити кућу на одређени рок у уговору.

Ако најмопрималац куће под кирију није исплатио кирију цијелу или дјелимично, издавалац куће под најам има право тражити од мјесног општинског суда, односно капетанског суда, да овај учини попис дужникових кућних ствари (мобиља), које му оне служе као законска залога, с тим, да суд пописане ствари уручи дужнику под пријетњом законске одговорности за њихово упропашћење не само материјалне (чл. 241. и 242. Зак. о грађ. суд. пост.) него и кривичне.

И ако се дужници кирије не могу приморати, да плаћају свој дуг за вријеме мораторијума, ипак су судови дужни скренути им пажњу, да је разложно плаћати кирију, па и корисно за њих. Разложно за то, што је закон о мораторијуму донесен по нужди, јер саме ратне операције доводе у немогућност одговарање обавезама дужника, а сад кад је то отпало, престао је и узрок за неплаћање. Корисан за то, што ће дужници с већом тешкоћом плаћати у своје вријеме нагомилани дуг, те би им лакше било чинити редовне исплате.

Ако је у питању закуп земље (арендирање), па је дошао уговорени рок, онда закупадавац има право да тражи да суд закупопримца удаљи са земље (чл. 295. Зак. о грађ. Суд. Пост). Разумије се, и овдје треба да је безспорно, да је отказ о закупу учињен правилно према уговору или обичају (чл. 305. Оп. Им. Законика). Једном ријечју, заинтересовани имају право тражити помоћ судских извршних власти, за све оне случајеве, гдје су уговори јасни и рокови каквом уговорном послу дозрели и ствар безспорна, изумајући, као што је речено, саме наплате приватно-правних потраживања — дугова.

Поменути судови дужни су примати и судске отказе у смислу чл. 305 и 306. Зак. о грађ. Суд. Пост.

Што се тиче плаћања уговорног или законског интереса, то је ствар судска, која се има расправити пред надлежним редовним грађанским судом на сваки појављени случај, само што се ни интерес као ни главница, не плаћају помоћу власти док траје мораторијум.

С тога ће извршни судови сваки појављени случај кратко испитати и констатовати, је ли ствар јасна и безспорна, или је нејасна према уговору, односно премуду закону, и спорна. Па у првом случају дати тужитељу судску помоћ, а другом одбити га и унугити да ствар расправи у своје вријеме пред редовним надлежним судом, остављајући стање ствари како је до тада било.

Бр. 790.

Цетиње, 16. маја 1913. г.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њихова Величанства Краљ и Краљица посјетили су јуче рањене и болесне војнике у болници Војнога Стана. Њихова Величанства показују спрам рањеника сталну бригу и њежно родитељско старање. По Њиховој наредби рањеницима се указује особита пажња, а из Свијетлога Двора долазе им веома често најразноврсније понуде. Јуче су се Њихова Величанства подуже задржала у одјељењу, гдје се налазе на лијечењу српски војници, рањени у бојевима под Скадром и у Арбанији. Краљ се код свакојега од њих задржао, питао их по штогод и тјешао их. Има их још свега 19. Господар је српске рањенике на растанку обдарио свакојега са по једним црногорским златником од 20 перпера. Исто тако обдарио је и наше рањенике.

— Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко, који је краће вријеме пробадио у свом двору на Крушевцу, вратио се опет на Цетиње.

Србија и Бугарска

(Телеграфски извјештаји)

Рад на споразуму

Биоград, 13. маја. — Данас су посланички клубови појединих странака држали састанке, на којима су шефови реферисали о информацијама које им је дао Пашић јучер. Уједно је подијељен посланицима за сада повјерљиво опширан експозе Пашића о ситуацији. Пашић ће у сриједу у Скупштини држати експозе. Једино ће га измијенити или одложити ако дотле наступе каква нова факта, то јест ако обавјештења из Софије то захтјевају. Изјаве са бугарске стране дане у руске новине да је Бугарска као пошљедњу концесију вољна уступити Србији тако звану спорну зону, дакле мјеста: Куманово, Скопље, Тетово, Гостивар, Дебар и Стругу не могу мијењати ситуацију, јер Србија тражи ревизију уговора на новој бази и не упушта се у преговоре на основу старог. Како дознајем, Пашићев експозе биће доста резервисан а тежиште биће у образлагању неизбјежне потребе ревизије уговора. У аргументацији изнијеће најважније разлоге, али не у свим

детаљима, јер су још непотпуни. Неће се сада нипошто постављати позитивни захтјеви односно величине територије. Главно је питање да ли Бугарска пристаје на ревизију или ју алимине одбија. Зато се неће сада напомињати територијални захтјеви Србије. У случају одбијања ревизије алимине, тек онда би Србија била стављена у положај да се извјесним чинима дефинитивно и конкретно одреди у меритуму територијалнога питања. Ситуација се према томе сматра озбиљна, али има знакова да неће Бугарска алимине одбити разговарање о ревизији. Бугарски посланик у Риму, Ризов, кад је био на пролазу овдје и посјетио Пашића и политичаре није се показивао као раније интрасигентан. Занимљиво је, да су бугарски чланови српско-бугарскога комитета за економско зближење, који су још прије двадесет дана одбили даљи рад све док се разграничење не проведе, сада сами дали иницијативу за наставак рада. Руски дипломатски кругови такође никако не вјерују да ће доћи до непоправљивог сукоба, увјерени да ће се спор мирним путем ријешити. У томе смислу изјавио се данас и Хартвиг. Дипломатски кругови рачунају и с тиме да ће велесиле одмах након потписа мировних прелиминара свим средствима принудити савезнике да војску демобилишу, што ће ови и учинити и што ће у велико отклонити опасност оружаних сукоба. Једна ствар сматра се ипак опасном: грчко-бугарски сукоби код Солуна не могу оставити равнодушну Србију. И „Самоуправа“ данас, говорећи о њима, тражи да савезне власти најодлучнијим мјерама пронађу и казне кривце и спријече без шљепила и грамзивости одговорних изазивача сукоба. Треба извојевати побједу над властитим ружним прохтјевима, јер то једино може осигурати успјехе побједи спољашњег противника. Неке новине тврде, да је на захтјев грчке владе интервенирала у Софији и Србија да се не понове сукоби, јер би напредовање силом Бугара према Солуну морало извући Србију из неутралности, што Србија не би жељела. Надати се, да ће бити спријечени даљи крвави сукоби, јер би иначе они били несумњив доказ да Бугари започињу рат са савезницима или да софиска влада нема власти над појединим одјељењима војске. (Пресбирос).

„Самоуправа“ о споразуму

Биоград, 15. маја. — Скупштина је ријешила да стави на дневни ред одговор Пашићев на интерпелацију односно српско-бугарских граница. „Самоуправа“ пише: Србија је у интересу савезника удвостручила своје обавезне дужности, Бугарска их шта више није ни испунила. Према садашњој окупацији, Србија би добила 85.000, а Бугарска 150.000 километара. Србија апелује на савјест и част Бугарске ради учињених жртава. Нико не може тражити од Србије да се одрекне од своје независности ради одржања балканског савеза, и Србија се не може принудити на такво понижење уговором, кога је повриједила друга странка. (Корбирос).

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручнице г. Вељко Рамадановићу, к. и. агенту у Котор.
Донеси се шаљу Уредништву.
Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед именоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Биоград, 15. маја — Данашњи експозе председника Пашића држани у претподновној сједници Скупштине, који је био саслушан са највећом напетости, изазвао је јак утисак својом отвореношћу и стварношћу. Пашић је у својем говору најприје нагласио да се српска политика руководи српском заветном мишљу. Положај Србије је неопходно тежак, јер лежи између два царства, две супротне културе. Начело Балкан Балканцима је у новије вријеме српском политиком високо истакнуто, одговарало је општој ситуацији у Европи и носило у себи кличу балканскога зближења. До балканскога савеза је дошло онда када се балканске државе увјериле да Турска неће да изврши нужне реформе и када су видјели да арбански покрет, који је управљен био противу хришћанских народа, ужива симпатије и помоћ код извесне државе. За то су балканске државе узеле на основу међусобнога договора у своје руке питање поправљања стања хришћана у Турској. Када је Србија ушла у Арбанију и допрла до мора, Аустро-Угарска је изјавила, да ни у којем случају неће допустити да ондје остане. Сви разлози које је Србија наводила разбјили се на изјаву да ни у ком случају не може у Арбанији остати. Србија је морала попустити. Нама се чини, казао је Пашић, да велике силе, прихваћајући аустриски предлог о Арбанији, тим напустише коначно ријешење балканскога питања и створише себи једну непријатну забаву за дуги низ година. Аустрија пак пропустила је zgodан моменат да једним махом освоји симпатије балканских држава и осигура себи на Балкану првенство политичко и економско. Сада је рат свршен. Најтеже је питање разграничење. Српска влада руководиће се тежном да измири српске интересе са интересима својих савезника и да сачува балкански савез, што се може постићи правилним подјелом ратних тековина. Подјела територије са Црном Гором биће лака, јер у главном је наговјештена ратним успјесима једне и друге војске. За оне крајеве гдје су обе војске заједно ушле уредиће се споразумом. Такви су крајеви Ђаковица и Пљевља. У случају да се јаве тешкоће, оставиће се самоме народу да по својој вољи одлучи којој ће држави, а у најгорем случају предвиђена је арбитража. Границе са Арбанијом, како их одредиле велесиле, нијесу ни географске, ни стратегијске, ни саобраћајне и они крајеви који су придани Арбанији а ближе су Ђаковици и Призрену, по свему ће се упропастити, јер до мора немају пута а српска граница одијепиће их од природних економских центара. Надати се, да ће међународна комисија на лицу мјеста видјети да се Краснићи и Љума не смију одјелити од Ђаковице и Призрена. Са Грчком жели свакако добити Србија заједничке границе да осигура свој увоз и извоз преко Солуна. (Пресбиро).

Србија према савезницима

Биоград, 16. маја. — Пашић, одговарајући у Скупштини на разне интерпелације, дао је шљедећи експозе: Пошто је напоменуо узроке, који су произвели рат, а особито жалосно стање хришћана у Турској и како су сви покушаји чињени код Турске да уведе реформе пропали били а сувише како је Турска била мобилисала, балкански се народи видјеше принуђени да одговоре ратом на турску мобилизацију. Рат је потпуно успио. Велесиле изјавише територијално дезинтересовање. Тек је побједоносна српска војска избила на Јадранско Море, Аустро-Угарска, а

позади ње и Италија, обавјести српску владу да не може дозволити Србији излазак на море. Сви разлози, које је Србија давала Аустро-Угарској, наилазили су на попорсумус. Велесиле усвојише становиште Аустро-Угарске, што доведе Србију у врло тежак положај. Србија је била принуђена, да повуче своје трупе, изјављујући да ће те жртве бити наплаћене на другој страни. Пошто је рат довршен, ми се сад налазимо пред питањем на дневном реду: подјелом између савезника а то је питање врло тешко и врло деликатно. У томе питању влада се српска управљала исто тако интересима Србије, као и интересима балканског савеза. Нада се, да ће се циљ постићи равноправном подјелом освојених земаља према поднесеним жртвама. Приступајући затим будућој *српско-црногорској* граници, Пашић изјављује да ће успостављање те границе бити лако, пошто оба народа одавно желе заједничку границу. Ако искрсну тешкоће, оставиће се на избор становништву, а у тежем случају прибијеће се арбитражи. Прелазећи на Арбанију, министар-председник напомиње да је сјеверна и сјевероисточна граница одређена од стране велесила. Те границе нити су географске, ни стратегијске, ни економске, а називају их етнографским, што ће бити најмање приликом стварања те нове државе, пошто су маљена племена раздвојена од њихових етнографских средишта великим планинама а потиснута пут трговачких најближих средишта не припадајући тој Арбанији. Изгледа, да се трасирањем границе Црним Дримом ишло на то, да се осујети извођење јадранске железнице. Надамо се, да ће изасланици велесила схватити те тешкоће и избјећи их. Односно *грчко-бугарске* границе Пашић примјећује, да догађаји, који су искрснли у току рата доведоше Србију да жели заједничку границу са Грчком. Србија, пред вољом Европе, мораде напустити јадранско приморје, које је могаће довести у везу за цивилизованим свијетом, без препрека и контроле, што је било од неопходне потребе за њено економско и политичко развиће. Надамо се, да ће наши савезници изаћи у сусрет нашим жељама, јер смо жртвовали приморје ради спасења њихових побједа у овом рату. Ако би сусједне државе из макојих разлога хтјеле осујећивати и спрјечавати извоз и увоз преко њихових земљишта, то их Србија може једино осигурати преко *грчког* земљишта. Односно односа *српско-бугарских* председник Пашић изјављује, да су пријатељски као што и приличи између савезника. Савез српско-бугарски био је камен темељац балканском савезу. Уговор, који нас веже и који предвиђа обавезе и дужности свакога, тајна је државна, као што су и остали савезнички уговори у Европи. Сваки уговор се оснива на извјезним хипотезама. Узимајући у обзир постојеће односе и политичке упливе, предвиђају се у мјери могућности будући догађаји. Ако у току времена база, на коју се оснива уговор, поднесе измјене, то савезнички уговор, ако се жели да се одржи, подлежи ревизији и примјењује се новим околностима. Нашем савезничком уговору са Бугарском циљ је узамјена одбрана и очување интереса двију земаља. Овај уговор разним евентуалностима предвиђа судар шта више с Турском. Догађаји проузроковани ратом развили су се захваљујући савезу свију балканских земаља и то начином који излази из оквира предвиђеног српско-бугарским уговором. Неколико такача предвиђених уговором бише измијењене у току, а неке баш и уочи

самог рата. Савезници су се на првом мјесту старали да осигурају успјех рата, не водећи рачуна о жртвама предвиђеним или не у негодности уговора. С обзиром на моменте и на хитну потребу осигурати ратни успјех, избјегло се расправљање ових питања у току рата с убјеђењем да ће се последице рата водити рачуна о свијема жртвама, и сравнити их са онима које су уговором предвиђене и према стварности подјелити освојења. Влада је извршила потпуно своју савезничку дужност с потпуним убјеђењем, да ће жртве лојално и свјесно бити наплаћене. Не уијењивајући у току рата своје жртве, Србија је стрпеливо очекивала погодан час, како не би повриједила заједничке интересе. Чињенице, на којима се оснива савезнички уговор и војна конвенција, измијениле су се у толикој мјери, да је само остала недирута демаркациона линија у Македонији. Линија је била трасирана према предпостављеним чињеницама, предвиђеним тим истим уговором. Дакле сасвим је логично да се и та линија мора промијенити. Уговор не може постојати целокупан само за једну тачку и једну обавезу, пошто су остале тачке и обавезе биле измијењене или сасвим поништене. По уговору све освојено земљиште припада обојици савезника, дочим према сада створеном положају припада у заједници свој четворици савезника. Уговор предвиђа спорна и неспорна земљишта. Земљишта на сјеверу и западу Шар Планине непобитно су српска, а она на истоку Струме и Родопа непобитно бугарска. Земљиште, постојеће између Шара, Родопа и Охридског Језера, оспорава се; ту би се могла организовати аутономне провинције или их подјелити, ако обје стране увиђају, да је аутономна организација немогућа. У случају подјеле биће шљедећа основица: Срби неће ништа више тражити преко трасиране линије и Бугарска усваја ту линију, ако на то пристану арбитражи. Опште правило за арбитраже је шљедеће: Обје се странке обавезују да усвоје као дефинитивну границу линију, коју арбитражи у горепоменим границама налазе као најбоље одговарајућим правилима и интересима двију странака. Ја подвлачим ријечи о горе трасираним границама, јер би Бугарска хтјела да протумачи тај чланак у смислу да се примјењује на предик постојећи између Шара и трасиране линије, дочим га Србија тумачи у смислу, да се примјењује на цио предик између Шара, Родопа и Охридског Језера. Тај би спор могао постојати, да су остале тачке остале неповријеђене, али српско-бугарски спор не односи се на тумачење уговора, него у питању да ли је уговор остао у вриједности или не, узевши у обзир да многобројне обавезе нијесу биле испуњене. Предвиђене обавезе нијесу биле испуњене захваљујући спољном упливу измјенивши захват освојених земљишта. По уговору Србија има непобитно право на територијални излаз на јадранско приморје, који је тако скупо платила. На тражење Аустро-Угарске, велесиле одузеле Србији приморје, те је тиме уништен клаузула уговора, која даваше Србији приморје, клаузула која би дозволила Бугарској да добије земљишта од Струме-Родопа до Једрене, да је била одржана у ономе што се тиче Србије. Да је та измјена била једина, она би била довољна да потврди право Србије на накнаде од стране Бугарске због напуштања њеног најважнијег завојевања. Та измјена, која се мора узети у обзир, произлазећи из напуштања приморја, била је непредвиђена и постала је случај јаче силе. Друга измјена састоји се у про-

дужењу рата последије примирја. Пошто је главна сврха рата била већ постигнута, рат би био довршен да Бугари нијесу тражили Једрене и покрајину на истоку од Једрене. Србија, свјесно испуњавајући свој савезнички уговор и преко онога што уговор предвиђаше, што Бугарска немаше права очекивати, остала је под оружјем још 5 мјесеци, подносећи увијек жртве у војницима и ратном материјалу, како би Бугарска добила Једрене и Тракију, на што иста није претендовала нимало приликом закључења уговора, пошто је била изјавила да ти предјели улазе у сферу Цариграда и мореуза. Србија је пристала на огромне жртве с убјеђењем да ће имати право тражити територијалне накнаде. Бугарска више добија него што је уговором предвиђено, а Србија губи и оно што је добијала баш тим самим уговором. Овијема двијема главним измјенама треба придодати још и помоћ од стране Бугарске од 100000 војника на вардарском бојишту, што су оба генералштаба сматрали као врло важно. Генералштаб бугарски напустио је неке измјене, јер му тај број бијаше потребан у Тракији, а Србија је то морала примити, јер је било уочи рата 28. септембра. Тада је Србија била принуђена да потпуни ту празнину накнадним дизањем сто хиљада војника. У току рата видјело се да Бугарска, и ако је располагала са 100.000 војника које је била упутила у Тракију, као што је горе наведено, није била у стању да савлада својом снагом турско оружје, те је поновно учинила апел на српску помоћ и ми посласмо 50.000 војника и цио парк модерне опсадне артиљерије, коју Бугари нијесу имали. У нашем уговору не спомиње се да Србија мора послати помоћ Бугарима на операционим пољима Марице. Даљи су догађаји потврдили да је Бугарској била потребна помоћ Србије. Са разних бугарских страна се тврди, да је измјена војничких конвенција од 2. јула и 28. септембра потекла из сагласности двају генералних штабова, а то је тврђење лишено сваке основице. Шефови генералштабова под командом централне власти не могу мијењати међународне уговоре без пуномоћја за то, ни ослободити Бугарску од обећане помоћи, нити натурити Србији пошљилку 50.000 војника и опсадне артиљерије. Жртве Србије морају се увести у рачун подјеле освојења. Догађаји су измјенили основицу уговора савеза једни ушљед јаче силе, а други су били пошљедица нетачног оцјењивања положаја у моменту састављања уговора. Због тих разлога тражимо ревизију уговора а не промијену само једног члана. Ми с наше стране не тражимо да се уговор измијени, јер је он био промијењен већ уочи и у току рата. Промијена је била стога што Бугари не испунише обавезе а с друге стране стога што велесиле не дозволише извршење извјесних клаузула врло корисних и врло важних за Србију. Тражимо да ове измјене буду у сагласности са осталим обавезама, како би се обје странке задовољиле и вриједност савезничког уговора одржала. Већ у мјесецу фебруару упутили смо бугарској влади писмене предлоге ради ревизије уговора, пошто смо усмено били изложили ту жељу. Молили смо бугарску владу да ту ствар довршимо међу двију владе, не узбуђујући јавно мњење и да не даднемо велесилима прилику да се умјешају у питање подјеле. Бугарска влада није дијелила наше мишљење и није ступила с нама у преговоре. Недавно смо учинили нови корак код бугарске владе и изложили разлоге који су на стра-

ни нашег становишта. Надамо се, да ће бугарска влада пријатељски оцијенити наше закључке, изложене у ноти и расправити важна питања у интересу народа и одржања савеза. Већ изложеним разлозима можемо додати још и шљедеће: Губитком земљишта на Јадрану и стварањем аутономне Арбаније, захват дан Србије умањен је, те и начело равнотеже оборено; други, још осјетнији губитак за Србију јесте губитак слободног изласка, на који Србија према уговору рачунаше, те Србија мора осигурати себи пут преко Солуна а у томе ће успјети кад буде имала заједничке границе са Грчком. Србија је у пријатељским односима са Бугарском, али се временом они могу измијенити без наше кривице, као у вријеме анексије Босне и Херцеговине. Бугарска и Аустрија могу нас окружити и принудити да примимо услове које хтједну да диктирају. Уз то, ја морам додирнути и нека важна питања, која ми нијесу била постављена од интерпеланата. Подјела освојених земаља од Турске не може се извршити на основу начела националности, јер је насељење у Македонији одвећ измијешано. Бугарска влада не може тражити подјелу на основу начела етнографског, јер би морао напуштити Једрене, дио Тракије и приморје Егејско. Тако је исто и за Грчку, али у накнаду за губитке, које је ушљед тога поднијела, Бугарска јој не може одбити да не сачува дио земљишта словенских. Србија је у истом случају односно македонских Словена, јер прије постанка екзерхата око 1860. г. сви су се звали Србима, тек послје његове уставне неки су се почели називати Бугарима. Границе Србије морају бити трасиране на начин којим би се задовољили државни и економски интереси независне Србије.

Открића о понудама Србији
Биоград, 15. маја. — На крају свога говора Пашић је истакао да се мора завести бар нека равнотежа на Балкану. Потискавањем са Јадрана, Србија је приморана да осигурава своју економску независност, на друге начине да осигура извоз преко Солуна, а то ће постићи ако се постара да жељезнице које воде од Скопља к Солуну и од Битоља к Солуну не могу бити затворене за увоз и извоз. Ми смо сада са Бугарском у савезу и пријатељству, али могу се времена измијенити и поновити оно што је било за вријеме анексије да Србија буде затворена са свију страна поред све пријатељске Бугарске. Арбанија није још створена и трговачки излаз наш на Јадран нипошто није још сигуран и Србија мора себи осигурати излаз на Солун. Догађаји измијенише првобитни уговор, а савезници, пристајући онда на измјене, радили су само у духу уговора баш онако како у духу савеза ради сада Србија када тражи ревизију и праведну диобу територија. Ми који тражимо ревизију, радимо за одржање савеза. Да смо се хтјели уговора за вријеме рата држати, не би били тиме онемогућили све успјехе рата. Колико смо лојално вршили дужности види се из тога што је за вријеме рјешавања питања о Арбанији и повлачењу српских трупа предлагано Србији цијела долина вардарска са Солуном, ако добровољно одустане од приморја. Србија је одбила тај предлог да не повриједи савезнике. Кад се радило о настављању борбе у Тракији, говорено је Србији да њени интереси захтијевају да Бугарска не добије Једрене и Тракију, а ипак Србија је помогла Бугарску.

Овај експозе а нарочито тактичне и аукторитативне изјаве о садржини уговора и о измјенама у корист Бугара и открића о пону-

дама које су стављене Србији ако остави савезнике учинише сензацију. Пашићев говор трајао је два сата. После њега хтјели су националистe да се одмах пређе на дебату, али је успркос њиховог протеста Скупштина ријешила да се дебата отвори у наредној сједници. Након ове Пашићеве изјаве очекује се напетост шта ће се чинити са бугарске стране. И ако није пошљедња нота српске владе ставила одређени рок за одговор, ипак су прилике такве да неће апсолутно бити другог одлагања у ријешању спора. Неке нове чињенице и опште прилике на Балкану и Европи поспјешују одлуку толико, да се сматра да ће кроз десетак дана морати или да се спор мирно ријешити или да Бугарска покуша отети силом спорне територије. Спреме за све случајеве су подузете у сваком погледу. Дознаје се, да су бугарске чете зауставиле напредовање према Солуну на децидирану интервенцију са српске стране. Све зависи од тога хоће ли бугарска влада моћи да одоли агитацијама шовиниста и македонских кругова или ће бити од њих повучена у злосретну борбу. Овдје се надају још увијек у то да ће праведно гледиште Србије и интерес савеза побиједити макар у пошљедњи час. (Пресбиро).

Утисак говора

Биоград, 16. маја. — Пашићев говор је поздрављен у скупштини живим одобривањем. Сједница је одложена за сјутра.

Софија, 16. маја. — Изјава Пашићева учинила је свуда тежак утисак; ипак званични се кругови држе мирно и мишљења су да Пашић није рекао потоњу ријеч. Одговор на изјаву министра председника српског даће се послје састанка у суботу двају председника. (Корбиро).

Границе Србије и Црне Горе

Биоград, 17. маја. — Скупштина је са 125 против 18 гласова усвојила Пашићев експозе. Драшковић је изјавио наду да се то становиште неће никако напустити. Даље је напоменуо, да је Пашић требао да изостави спомињање о границама српско-црногорским, јер рат није вођен да се те границе створе, него баш да се уклоне на сва времена. У Србији и Црној Гори могу од сада само бити своје администрације, а што се тиче граница, оне морају бити заједничке. Френетично пљескање. — Спалајковић је дошао. (Корбиро).

Књижевност, умјетност, просвјета

Скадарска дјевојка. Познати хрватски pjesник из Сплета Јурај Капић, који је с успјехом опјевао народним десетерцем многе историске догађаје, па и балкански рат, при чему је глорификовао Црну Гору и наше јунаке, сад је у народном духу сипјевао и нову pjesму „Скадарска дјевојка“, коју је посветио pjesнику, јунаку Његовом Величанству Краљу Господару. Капић нам је ту још нештампану pjesму послао и ми је овдје доносимо, увјерени да ће у брзо постати популарна као и сви досадањи pjesнички умотвори његови:

Пошетала скадарска дјевојка,
Пошетала Скадру уз Бојану,
По брјеговима сабирала цвијеће;
Љубице је многе находила,
Ал' не плаве него ли црвене;
Из себе су мирис просипале;
Још до Скадра мирис допирао,
По језеру тер се разлијевао,
По језеру и Бојани ријеци, —
Чудила се скадарска дјевојка
Од куд оне црвене љубице,
Које никад прије нису расле
Него саме љубичице плаве.
Јави јој се из осоја вила:
Не чуди се, Скадарко дјевојко:
Нема педља земље око Скадра,
Што но није крвца натопила
Црногорских храбраних јунака,
Српске раје дичних осветника.
Нашег рода славних мученика;
Па Бог Вишњи чудо учинио;
Њихову је крвцу просветлио,
Из које су изникле љубице;
Нису плаве него су кржаве;

Нису модре него су црвене,
Јер црвена крвца је јунака;
Од светости мирис су пуштале
И мирисом гору објале! —
Па се пригичи, Скадарко дјевојко,
Те сабири црвене љубице;
Набери их скуте и рукаве;
Однеси их свому бијелу двору;
Осуши их на чардаку свому!
А кад буду оне осушене,
Напуни их торбу обрамницу,
Понеси их преко свих земаља
Пространога југа словенскога;
Гдје год нађеш словенску дјевојку,
Подај њојзи од љубица праха,
Нека њега у моћи сашие
И објеси о бјелому грлу;
Светињом ће моћи мирисати,
Дјевојкама срећу намицати. —
А гдје нађеш младога јунака
Од нашега рода јуначкога,
Ил' српскога, или хрватскога,
И њем' подај од љубица праха,
Нека њега у моћи ушје,
И сахрани у њедра јуначка,
Да му буду моћи од помоћи,
Кад одемо у ново Косово;
Кад се дигне војска осветника
Против других Турака крвника!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Помен. У уторак 21. овог мјесеца на дан Цара Константинa и Царице Јелене, Цетињска Општина даваће парастос добротворима Сиротињског Фонда: *Митрополиту Висариону Љубиши, Милану С. Пойовићу и жени му Мари, Барјактару Мијату Ђукановићу.* О овоме се изјештава цетињско грађанство и родбине преминулих.

Црногорска Банка у Скадру. Пишу нам из Скадра:

Још у времену када је црногорска војска господарила у Скадру, дошао је председник Црногорске Банке с Цетиња г. Вуко Вулетић са директором г. Дим Богојевићем и 28. априла сазвао скуп ради оснивања филијале Црногорске Банке. Скуп је био врло лијепо посјећен. На њему је било најугледнијих представника свију трију вјероисповијести. Том приликом иницијатор овог скупа г. Вулетић изложио је исцрпно циљ Црногорске Банке и отварање филијале у Скадру, као и потребу удруживања и користи од тога, истичући како је Црна Гора од давнина у трговачким односима била са Скадром и да је у обостраном интересу да се тај заједнички трговачки рад сада не само обнови но и да се појача. Да би ту насушну потребу што боље истакао, позвао се на чињеницу како ће у садањим приликама Скадар преплавити страни капитал и тако Скадрани економски подчинити, док ће рад у заједници омогућити, да се тој страначкој најезди успјешно одупру и свој капитал пласирају у сва своја предузећа. Сви присутни усвојили су ове разлоге и одмах су изјавили да одобравају заједнички рад и да су ради да помогну оснивање филијале у Скадру увјерени да ће ова установа не само продужити, него и трговичке везе с Црном Гором разгранати. Послије тога је изабран одбор филијале, у који су ушли г. г. Павле Вучинић, Петар Нуш Кола, Ђоко Поповић, Јован Черенковић, Хасан Бектеши, Јонус Репша, Андрија Качулини, Антонио Пиштули и Рамадан Мема. Филијала је одмах отворена и она је већ у велико отпочела рад.

Читуља. Пишу нам ове редове: У суботу 23. марта, послје петодневног боловања од тешко добијених рана, преминуо је у ријечној болници Саво Ј. Вукмановић, пјешадијски капетан. Угасио се живот једног ваљаног официра човека од врлина, добра срца, који је био готов сваком у нужди да притекне у помоћ. Покојник је рођен у Подгори 12. јануара 1866. год. Још као младих одликовао се особитом бистрином и мирноћом, те год. 1886. буде изабран да учи као пјешак у Никшиће, а 1900. год. за вријеме бирања гарде, буде и он изабран и произведен у чин официра. Да би се што боље усавршио 1903—4. год. уђе у официрску школу на Цетињу. Показујући ваљан успјех у школи, 8. јануара 1907. год. буде произведен у чин пјешадијског поручика, а 17. јуна 1900. године у чин капетана. 15. марта 1909. г. буде одређен за командира чете утршко-оравовске, коју је дужност вршио све до 10. марта 1912. год., а од 10. марта исте год. буде премјештен и назначен за командира извидничке чете, у којем га је својству и затекао овај свети и ослободилачки рат. Да би се као достојни син своје домовине што боље одужио и дјелом и примјером, то 18. марта по својој молби ставља се на расположење стрелачком баталиону, који је био састављен из свих баталиона гдје му командант одреда повјерава двије чете, које је јуначки предводио. При заузећу првога шанца бива лако рањен, али га то не омета, већ смјело са осталим соколовима у првим борбеним редовима јури напријед, гдје при заузећу и другог шанца на јуришу

бива смртносно рањен у главу. Смрћу кап. Вукмановића, не само што братство губи једног од највреднијих својих првака већ и племе једног поштеног и примјерног племеника, а баталеон пак једног храброг и способног официра. Нека је вјечна успомена његовој сјени. X.

Вучење лутрије. Вучење сиротињске лутрије извршиће се 2. јуна у канцеларији општинске управе. Сви неповраћени бројеви смаграће се као продани, а лица којима су дати ради распродаје накнадно ће се задужити, ако у року од 5 дана не положе новац.

Скупштина друштва „Његош“. У недјељу, 26. ов. мјес. држаће се главна годишња скупштина овдашњег црквено-пјевачког друштва „Његош“, која се због ратних прилика није могла одржати у одређено вријеме. Тога дана извршиће се и избор нове управе, што се ставља до знања г. г. члановима, с молбом да подмире што прије заосталу чланарину. — Управа.

Захвалност. Приликом 40-дневног парастоса, којег је давала породица поком. Павла Пламенца, шефа штаба приморског одреда, пријатељи и поштоваоци покојникови скупили су између себе суму од 262 перп., те га уписали за члана добротвора „Друштва за потпомагање заната и трговине“ и „Бачког гимназијског фонда“. Том приликом приложили су по 20 перп. г. Вуко Вулетић; по 15 перп. г. Ристо Поповић; по 12 перп. г. Јован Петричевић; по 10 перп. г. г. Митар М. Поповић, Илија Шобајић, Урош Марић, Браћа Спасић, Томо Иличковић, Алекса В. Мартиновић; по 5 перп. г. г. Мих. Рајнвајн, Милош Лазаревић, Саво Кусовац, Ф. Лопичић, Божо Банашевић, Драг. Матановић, Д. Вуксан, Шпиро Томановић, Др. Ј. Суђић, Мило Дожић, Љубо Бакић, Томо Милошевић, Р. Лумовић, Др. И. Јовићевић, Марко Гвозденовић, Н. Н., Перо Шоћ, Перо Богдановић, Мирко Мијушковић, Нико Виторовић, Дим. Богојевић, Ј. Д. Мартиновић, Г. Грбовић и Душан Церовић и госпође Н. Н., Н. Н.; по 2 перп.: Перо Врбица, Марко Почек, Ј. Тошковић, Бл. Анђелић, Јован Поповић, Влад. Поповић, Мил. Дедовић, Дан. Радојчић, В. Секулић, Р. Рундо, Саво Вулетић, Душан Пајевић; по 1 перп. Боле Гвозденовић. Управа „Друштва за потпомагање заната и трговине“ и гимназијског фонда изјављују овим путем своју благодарност пламенитим приложницима.

За Црвени Крст. Приликом исплате накнада за кирије и оштете реквирираних кућа за болнице Црвеног Крста приложише од истих сума за Црвени Крст: г. г. Милош Марковић перпера 100, Ахмет Лукачевић перп. 25, Глиго Ачковић перп. 20, Насто Прелевић перп. 20, Лука Велимировић перп. 20, Бећо Лукачевић перп. 17, Крцун Ђурашковић перп. 10 и Марко Божовић перп. 5. — Друштво Црногорског Црвеног Крса изјављује прилагачима своју топлу благодарност на њиховом раду.

Нађен новац. Општини је пријављена извјесна сума новаца. Прави власник тобиће је натраг ако тачно означи: количину, врсту и др.

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград, 13. маја. — У Думи, приликом расправљања буџета, националиста Лашкаров је изјавио да се обзиром на положај у Европи Русија мора спремити за рат на два фронта и да је Дума готова да изгласа потребна средства. Цар се вратио из Берлина.

Солун, 13. маја. — Према приспјелим вијестима, Бугари су напали на грчке положаје код Сакоса и сузбили их. Губитци грчки нијесу велики.

Софија, 13. маја. — Посланик српски Спалајковић званично је изјавио да Србија жели ревизију српско-бугарског уговора. Са надлежног мјеста се тврди, да ће Бугарска одговорити да жели апсолутно извршење уговора и одбија ревизију.

Лондон, 14. маја. — „Рајтер“ јавља да су српски, грчки и црногорски изасланици имали сједницу, која је трајала сат и по. Пошто су савезници и Турска утврдили измјене које се имају унијети у уговору мира, то је ријешено да се сазове редовна конференција и да се односни предлог учини Греју. Бугари нијесу присуствовали сједници, али су били обавјештени о донесеној одлуци.

Лондон, 14. маја. — „Рајтер“ са- знаје из бугарског извора да су Бу- гари вољни да одмах потпишу мир но како се види да у томе има одуговлачења, то би велесиле треба- ле да натјерају ратујуће странке да потпишу мир, јер Бугарска не може даље подносити продужење ситу- ације, која је постала неподносимом. Што се тиче грчко-бугарских од- носа најстрожија наређења упућена су командантима на обје стране да спријече понављање жалосних до- гађаја. Међутим српско-бугарско пи- тање озбиљније је, јер се чине поку- шаји да се избјегне извршење уго- вора, што Бугарска не може до- зволити.

Лондон, 14. маја. — Амбасадор- и су се састали у 3½ сата и општа је жеља, да се прелиминари потпи- шу брзо и без измјене. Осим пи- тања о миру расправљало се и уређењу Арбаније. Идућа сједница заказана је за петак.

Биоград, 14. маја. — Посланик Јовановић приспио је овдје и имао конференцију са Угроном код кога је и ручао.

Софија, 14. маја. — Руски по- сланик имао је јуче дуг разговор са Гешовом, затим га је примио Фердинанд. Ово се доводи у вези са затегнутим српско-бугарским од- носима, и да Русија жели да по- средује.

Софија, 14. маја. — Грчка влада је протестовала против бомбар- довања грчких бродова који су крстарили између Орфана и Кавале. Два грчка ескадрона, који су били у Сересу добила су наредбу, да се врате у Лангару.

Цариград, 15. маја. — Према депеши јерменског патријарха, једна- најест Јермена убијено је у Сижирту.

Берлин, 15. маја. — Енглески вла- дарски пар повратио се у Лондон.

Лондон, 15. маја. — Греј је јутрос примио посебице сваког од глав- нијих изасланика. Новаковић је до- шао први, Данев други, затим Ге- надиос. — Греј је саопштио Нова- ковићу, да изасланици, који нијесу вољни да потпишу уговор, не мо- рају чекати, јер бескорисни прего- вори трају већ недјељу дана. Но- ваковић је одговорио да ће то са- општење телеграфисати својој вла- ди с молбом за инструкције. — Греј је изјавио Даневу, да према мишљењу велесила више не може бити мјеста расправљању, већ да уговор мира мора бити потписан онакав какав је, и то одмах, без обзира да ли су све ратујуће стран- ке готове да га потпишу или не. Данев је одговорио да је готов од- мах да га потпише. Сличне изјаве учинио је Греј Генедиосу и Осман Низами паши. Генедиос је одгово- рио да ће извјестити о том своју владу, а Осман Низами да је први приспио у Лондон, и да је био вољан да га потпише одмах кад је сишао са воза.

Лондон, 16. маја. — „Рајтер“ јавља да се влада британска живо заузела да Грчка одмах потпише уговор о миру.

Лондон, 16. маја. — Према зва- ничној депеши, председници-ми- нистри српски и бугарски састаће се идуће суботе на граници ради кон- ферисања односно положаја српско- бугарског. У Лондону се надају да ће министри-председници успјети да нађу повољно ријешење.

Цариград, 16. маја. — Примирје турско-бугарско продужено sine die.

Лондон, 16. маја. — По „Тајмсу“ сасвим је сигурно да ће сјутра сви изасланици потписати уговор о миру.

Атина, 16. маја. — Бугарске тру- пе у Прахви намјестиле су на ви- совима топове и нападе на грчку чету; резултат непознат.

Цариград, 16. маја. — Примирје је званично објављено до 13. јуна.

Лондон, 16. маја. — Министар- ство иностраних дјела саопштило је послје подне изасланицима грч- ким да се уговор о миру онакав какав је мора сјутра потписати, и питало је јели влада грчке вољна да га потпише. Влада грчка дала је јуче разумјети посланику Енгле- ске у Атини, да је спремна да га потпише.

Лондон, 17. маја. — „Рајтер“ јавља, да је Греј вечерас упутио свима изасланицима позив да сјутра у 12 с. 30 м. буду у С. Јакова палати ради потписа мира, на коме ће и он присуствовати.

Атина, 17. маја. — Званично се саопштава, да данас није било ни- каквог судара у Емфтерији између Грка и Бугара, само су Бугари из- бацили четири гранате на грчке предстраже без резултата. Бугарски генералштаб одбио је предлог, да се створи неутрална зона, али се обје владе надају да ће се доћи до споразума.

Софија, 17. маја. — Влада је наредила Даневу да чим потпише уговор дође у Софију; тако исто и Теодорову, који се налази у Па- ризу.

Лондон, 17. маја. — Прелеми- нари мира потписани у 12 с. 40.

Званични огласи

ОБЈАВА

На дан 15. јуна о. г. одржаће се јавна лицитација за прегон потребне количине соли и то:

од Плавнице до Подгорице, „ „ „ Никшића, и „ „ „ Колашина, у канцела- рији подгоричке царинарнице.

Лицитација ће се означенога дана одр- жати код поменуте царинарнице од 9 до 11 сати прије подне и уступити понуди- оцу најниже цијене, ако ова за државу буде повољна.

Подробни услови могу се видјети у канцеларији управа царинарница, у Под- горици, Никшићу и Колашину као и у канцеларији подписане управе на Цетињу, сваког радног дана за вријеме канцела- ријских часова.

Лицитанти су дужни до 14. јуна т. г. за- кључно, положити код управе подгоричке царинарнице кауцију и то: за прегон Плавница—Подгорица перпера 5000 у го- тову или 10.000 перпера у непокретности, а за прегон Плавница—Никшић и Пла- вница—Колашин, по перпера 10.000 у го- тову или 20.000 перпера у непокретности. Кауција у непокретности мора бити судом потврђена и процијењена, а да иста није никаквим дугом оштећена. Ко ове услове на вријеме не испуни, лици- тација не може присуствовати.

К броју 3126. Из Пореско-Царинске Управе Краљ. Министарства Финансија и Грађевина, 18. маја 1913. год. Цетиње.

Објава

На дан 26. јуна т. год. одржаће се у кан- целарији административног одсјека Ми- нистарства Финансија и Грађевина, јавна лицитација за набавку 3300 квинтала ђу- муре — кокса — за огрјев извјесних др- жавних надлештава на Цетињу.

Предаја ђумура има се извршити франко Цетиње и то: пред магазином Владиног Дома квинтала 1500; пред магазином бол- нице „Данило I“ кв. 1200; пред магази- ном истр. затвора квин. 600; гдје се има извршити мјерење.

Трошкове послје мјерења сноси Ми- нистарство.

Вреће су својина подизмача и њихова тежина одбија се од количине кокса, нађене мјерењем.

Кокс има по квалитету одговарати са- дашњем, који се налази у магазину Вла- диног Дома и мора бити чист и сув.

Предаја кокса има отпочети најдаље 15 јула, а коначно извршена до 1. септ. ов. год.

Подизмач је дужан положити на дан лицитације кауцију од перп. 2500 у готову новцу или папирима од вредности, или кауцију од 6500 перпера у непокретности. Ко жели лиферовати горњу количину кокса може сваког радног дана у поме- нутом одсјеку Министарства видјети мус- тру кокса и видјети ближе услове.

Број 3118. — Из канцеларије Админи- стративног Одсјека Министарства Финан- сија и Грађевина, 10. маја 1913. Цетиње. 2,7

Објава

На дан 25. јуна т. год., одржаће се у кан- целарији административног одсјека Ми- нистарства Финансија и Грађевина јавна лицитација за набавку 600 кубних метара дрва за огрјев извјесних државних надлеш- тава на Цетињу.

Ко би желио лиферовати горњу коли- чину дрва, може сваког радног дана у поменутом одсјеку министарства видјети ближе услове за то.

Број 3118. — Из канцеларије Админи- стративног Одсјека Министарства Финан- сија и Грађевина, 10. маја 1913. Цетиње. 2,7

ПОЗИВ

У смислу ријешења Краљ. Обласног Суда у Бару од данас, број доњи, по- зива се одбјегли Нико Баћевић, поштан- ско-телеграфски чиновник, родом из Ул- циња, оптужен због стицаја дјела утаје — извршене на штету добровољаца: Илије Стијеповића, Стева Путице и Марка Ба- шића — и проневере државног новца, да на дан 17. јуна ове године у 9 сати прије подне предстане потписатом суду, ради преслушања и јавне расправе по наведеним дјелима, у противном, суд ће донијети пресуду — in contumaciam — ма и на штету оптуженог.

Број 76. V—1913—2.
Ст.-Бар, 13. маја 1913 год.
— Краљ. Обласни Суд, —
пресједав. судија,
Д. Омербашић.

1,3

Приватни огласи

Црногорска Банка

Држаће на Цетињу, на дан 2. јуна 1913 год., у 9 часова прије подне у банчином локалу своју

VII Редовну Главну Скупштину

са сљедећим дневним редом:

- 1) Избор секретара за вођење скуп- штинског записника;
- 2) Избор двојице акционара за овје- рење скупштинског записника;
- 3) Избор тројице акционара за бројање гласова;
- 4) Извјештај Управног Одбора и по- лагање рачуна за 1912 год.;
- 5) Извјештај Надзорног Одбора;
- 6) Одобрење биланса и рада Управног и Надзорног Одбора за 1912 год.;
- 7) Рјешавање о предлозима Управног Одбора;
- 8) Бирање 5 чланова за Управни Одбор и
- 9) Бирање 5 чланова за Надзорни Одбор.

Напомена: На Главној Скупштини могу учествовати они акционари, који положи- своје акције у смислу члана 36. банчаних правила, код једног од доље означених завода.

Акционари, који неби могли лично при- сусловати, могу своје акције депоновати код Црногорске Банке или њених повје- реника и овим предати овлашћење, који ће их акционар на Скупштини заступати. Ни један акционар не може заступати више од једног акционара.

Банчини су повјереници:

Народна Банка, Биоград;
Српска Банка, Загреб;
Српска Штедионица, Кореница;
Дубровачка Трговачка Банка, Дубров- ник;
Прва Никшићска Штедионица, Ник- шић; и
Подгоричка Банка, Подгорица.
Цетиње, 16. маја 1913.

Управа Црногорске Банке.
Р. 188, бр. 116, 1,2

СТЈЕЧАЈ

Црногорској Банци на Цетињу потребан је **БЛАГАЈНИК**.

Првијенство имају они, који знају француски, њемачки или талијански.

Годишња плата до П. 2400—

Кауција према споразуму или у хартијама од вриједности, или не- покретном имању.

Исто тако потребан је **СТРУЧАН КЊИГОВОЂА**. Првијенство имају они, који су свршили вишу трго- вачку школу, или академију и били у којем већем заводу. Плата према погодби.

За појединости треба се обратити Управи Банке.

ЦРНОГОРСКА БАНКА.

п. п. бр. 103, 2,3

CHRONOMETRE „PRIMA“

Ко жели да има добру ципну уру, може је добити у радњи **НИКОЛЕ КНЕЖЕВИЋА** на Цетињу. Ура је од старог берлинског сребра и слу- жи као успомена на балкански рат, јер се на њој налазе рељефно изра- ђене на спољном капку све четири савезне балканске војске, а на уну- тарњем рељефно израђени ликови савезних владара, као и натпис: „Јунацима балканског савеза“. Из- рада уре је веома укусно израђена, а макина првог квалитета. Цијена је само 50 перпера. п. п. бр. 116, 1,3

Распродаја мобилја пок. *Дја- ченка*, секретара ру- ске легације, биће у недјељу, 19. о. м. почев од десет сати у кући *Сава Вукчевића*. Р. 21, бр. 115, 1,1

Продајем двије моје куће, постојеће у ову ва- рош, прва у Дубровачку улицу, а друга у ново отвореном парку, код нове куће г. Петка Пајовића, ко жели купити нека се пријави.

Цетиње, 29. априла 1913.
Р. 37, бр. 86, 3,3 ЛАБУД Ф. ЈОВАНОВИЋ.

ПОМЕН

Нашој драгој браћи Љешњанима, по- гинулима у овоме светом рату, даваћемо парастос 2-ог јуна (на Духове), у 9 сати прије подне, у градачкој цркви, што чи- нимо до знања браћи, сродницима и при- јатељима.

У име официра и грађанства: командант љешанског баталиона, поручик **Марко Радуновић**. Р. 44, бр. 107, 1,1

НА ЗНАЊЕ

Браћи, рођацима и пријатељима — чи- ним на знање — да ћу у неђељу 26. овог мјесеца, у 9 сати прије подне — у Ба- јице — држати парастос моме никад не- прежаљеноме сину

† ЂУРУ

богослову III-ће године

који је при јуначком јуришу на Тара- бошу 26. јануара ове године погинуо у својој 18 години живота.

Бајице, 17. маја 1913.
перјаник **Јово П. Мартиновић**. Р. 58, бр. 114, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Поводом јуначке смрти нашег драгог сина, унука и брата

† Лазара Јакова Стојковића

учитељског заступника

који у 26-ој години свога млађаног живота при- несе свој живот на жртву отаџбини и под удар- цима непријатељских куршума, јуначки испусти своју племениту душу 25. јануара ове године при заузећу Великог Бардањолта, гдје је са- хранен.

Сматрамо за свету дужност да овим путем из- јавимо нашу доживотну благодарност онима, који нам ма којим путем указаше своја саучеш- ћа у нашој превеликој жалости, и тим нам уне- колико тугу ублажише.

Мартинићи, 9. маја 1913.
Ожалошћени: отац **Јаков**; мајка **Грана**; баба **Секица**; сестра **Фима**; браћа **Лако**, **Петар**, **Ву- ко** и **Перо**. Р. 100, бр. 106, 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Наш нигда непрежаљени син, муж, брат

† Стеван Дедовић

учитељ, редов I-ве чете III бат. васојев. бригаде
У Бардањолту је добио болест и послје дужет боловања преминуо је у Подгорици 10. маја о. г. у најљепшем цвијету своје младости у 25 години живота, завив у црно своје родитеље, жену и дјетенце и цијело наше братство.

Не можемо пропустити а да и овим путем не изјавимо најтоплију благодарност г. свештенику Лековићу на чинодјејству, г. г. учитељима-цама, који га са ученицима корпоративно до гроба ис- пратише, као и многобројном чиновништву и гра- ђанству оба пола вароши Подгорице, који по- којника у онако великом броју до вјечне куће испратише и тиме нам у неколико тугу ублажише. Хвала браћи Васојевићима, који су у Подгорици на својском заузимању и труду око покојника и испраћај до вјечне куће. Хвала г. учитељу Јосифу Бабовићу, који се на гробу са покојником опрости врло дирљивим говором. Хвала многобројним пријатељима, на телеграфским изјавама саучешћа.

Цетиње, 16. маја, 1913. г.
Ожалошћени: отац **Богдан**; мати **Милена**; сус- руга **Филипина**, учитељица; син **Велько**; брат **Синан** и остала родбина. Р. 168, бр. 113, 1,1